

Особливості надання інформації про кінцевого бенефіціара

№45, 17 листопада 2022

Анастасія Болховітінова ,
радник, керівник сектору TMT
Kinstellar

Лариса Горбунова ,
юрист
Kinstellar

Головна стаття

Способи захисту корпоративних прав

Компетентна думка

Безвідклична довіреність як гарантія виконання корпоративного договору

Нюанси створення громадських об'єднань

Управління бізнесом в умовах воєнного стану

Інсайти, які можуть знадобитися для успішної реєстрації ГО

Особливості функціонування органів управління товариства на період дії воєнного стану

Актуальні особливості створення громадських об'єднань

Вимога щодо надання та оновлення інформації про кінцевих бенефіціарних власників (КБВ) юридичних осіб була введена Законом України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення" від 06.12.2019 р. № 361-ІХ.

Відповідно до Закону № 361-ІХ на юридичних осіб були покладені обов'язки щодо першого подання структури власності та підтверджуючих документів, підтримання інформації про КБВ та структуру власності в актуальному стані та регулярного підтвердження відомостей про КБВ юридичних осіб, зокрема:

(i) перше таке підтвердження всі юридичні особи повинні були здійснити не пізніше ніж 11 липня 2022 року;

(ii) щороку протягом 14 календарних днів із дати державної реєстрації юридичні особи повинні подавати документи, що підтверджують відомості про КБВ або їх відсутність;

(iii) повідомляти державного реєстратора про зміни у структурі власності протягом 30 робочих днів із дня їх виникнення;

(iv) підтверджувати відомості про КБВ та структуру власності під час державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань (ЄДР);

У разі відсутності в юридичної особи КБВ обґрунтовану причину такої відсутності варто зазначити у відповідній заяві, яку потрібно подавати державному реєстратору.

Крім того, згаданим вище [Законом](#) було встановлено відповідальність для директора юридичної особи за неподання або несвоєчасне подання інформації та документів для підтвердження відомостей про КБВ у розмірі від 17000 грн до 51000 грн.

Вимоги щодо форми і змісту структури власності, яку з метою встановлення КБВ слід в обов'язковому порядку надавати державному реєстратору, визначено в Положенні про форму та зміст структури власності, затвердженому [наказом Міністерства фінансів України від 19.03.2021 р. № 163](#). Також Міністерство фінансів України розробило зразки складання схематичного зображення структури власності й оприлюднило їх на своєму офіційному вебсайті. Юридичні особи можуть використовувати ці зразки як приклади для оформлення власної структури власності.

З початком повномасштабного вторгнення російської федерації та введення воєнного стану в Україні обов'язки щодо розкриття інформації про КБВ було відкладено:

- щодо першого підтвердження згідно з пп. 8-1 п. 1 постанови Кабінету Міністрів України "Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану" від 06.03.2022 р. № 209 вимоги законодавства щодо обов'язку подання/підтвердження відомостей, а також документів, що їх підтверджують, не є застосовними в умовах воєнного стану та протягом 1 місяця з дня його припинення або скасування;

- щодо щорічного оновлення згідно з пп. 1 п. 1 Закону України "Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни" від 03.03.2022 р. № 2115-IX юридичні особи подають будь-які інші документи, подання яких вимагається відповідно до норм чинного законодавства (до них належать і документи щодо оновлення інформації про КБВ) протягом 3 місяців після припинення чи скасування воєнного стану. Також до юридичних осіб не застосовують адміністративну відповідальність за неподання чи несвоєчасне подання документів.

Міністерство юстиції України у своїх листах від 09.06.2022 р. № 44816/55964-26-22/8.4.3 та від 26.07.2022 р. № 60780/8.4.3/32-22 підтвердило позицію, зазначену вище.

6 вересня 2022 року Верховна Рада України прийняла Закон України "Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення регулювання кінцевої бенефіціарної власності та структури власності юридичних осіб" № 2571-IX, який набуває чинності 29 грудня 2022 року та серед іншого передбачає такі зміни щодо порядку розкриття структури власності й інформації про КБВ:

(i) обов'язок юридичних осіб подати інформацію про КБВ та структуру власності виникає протягом 6 місяців із дати затвердження Положення про форму та зміст структури власності і Методології визначення юридичною особою КБВ, тобто фактично відтерміновано на час розроблення відповідних нормативно-правових актів, але не раніше ніж 90 днів із дати припинення чи скасування воєнного стану в Україні;

(ii) розширено перелік юридичних осіб, на які не поширюється вимога щодо розкриття інформації про КБВ та структури власності;

(iii) скасовується обов'язок щорічного підтвердження структури власності (тобто оновлювати відомості буде необхідно лише у випадку змін у структурі власності юридичної особи); проте

(iv) залишається обов'язок юридичної особи підтримувати інформацію щодо КБВ та структури власності в актуальному стані й оновлювати інформацію у ЄДР протягом 30 робочих днів із дати виникнення такої зміни;

(v) запроваджують обов'язок засновників, які мають вирішальний вплив на діяльність юридичної особи (тобто володіють часткою 25 % і більше у статутному капіталі або мають непрямий вирішальний вплив на діяльність компанії, незалежно від формального володіння (наприклад, можливість визначати основні види господарської діяльності, мати вирішальний вплив на формування складу органів управління та/або результати їх голосування тощо)), надавати на запит юридичної особи інформацію, необхідну для актуалізації в ЄДР інформації про КБВ та структуру власності, а також самостійно повідомляти юридичну особу про зміну КБВ та/або структури власності протягом 5 робочих днів із дати виникнення такої зміни;

(vi) скорочено перелік реєстраційних дій, для проведення яких вимагають подання відомостей про КБВ. Подавати відомості про КБВ та структуру власності не потрібно, крім:

- створення юридичної особи;
- унесення змін до відомостей про КБВ юридичної особи;

- унесення змін до складу учасників юридичної особи;
- унесення змін до відомостей про розмір статутного капіталу чи розміри часток у статутному капіталі;

(vii) подавати відомості державному реєстратору можна буде в паперовій або електронній формі;

(viii) визначено термін дії копії документа, що посвідчує особу КБВ, який подають державному реєстратору для підтвердження відомостей про КБВ. Такий документ може бути засвідчений нотаріально або із застосуванням засобів кваліфікованого електронного підпису, однак не раніше ніж за 90 днів до дня подання документа для проведення державної реєстрації”;

(ix) запроваджують процедуру обміну даними між ЄДР й органами державної влади, правоохоронними органами, суб'єктами первинного фінансового моніторингу, іншими особами (якщо інформація стосується таких осіб), з метою проведення перевірки в разі виявлення розбіжностей між відомостями про КБВ та структуру власності юридичної особи. На час проведення перевірки у ЄДР ставиться позначка про можливу недостовірність інформації про КБВ, а за результатами перевірки таку позначку скасовують або державний реєстратор виключає відомості про КБВ із ЄДР. У разі виключення відомостей про КБВ ділові відносини з такими юридичними особами вважатимуться діловими відносинами з високим ступенем ризику, що призводитиме до посилення заходів належної перевірки (у т. ч. збільшення частоти й обсягу моніторингу ділових відносин та збору додаткової інформації/документації);

(x) у разі прийняття Національним банком України рішення про визнання структури власності юридичної особи непрозорою (прозорою) у ЄДР вносять відповідну позначку (стосується надавачів фінансових послуг);

(xi) також установлюють нові штрафи:

- за неподання/невчасне подання, подання завідомо неправдивої інформації про КБВ – штраф на юридичну особу в розмірі від 1000 до 20000 неоподаткованих мінімумів доходів громадян (від 17000 грн до 340000 грн). При цьому юридичних осіб, які порушили вимоги законодавства у зв'язку з неотриманням відповіді на запит інформації, необхідної для подання або актуалізації в ЄДР інформації про КБВ та структуру власності, звільняють від відповідальності за таке порушення;

- за ненадання інформації, необхідної для актуалізації інформації щодо КБВ/структури власності на запит юридичної особи – штраф на учасника-резидента в розмірі від 1000 до 20000 неоподаткованих мінімумів доходів громадян (від 17000 грн до 340000 грн). Водночас законом не передбачено відповідальності учасника-нерезидента за таке порушення. Сподіваємося, додаткові роз'яснення щодо цього будуть надані в майбутньому. Своєю

чергою, розуміємо, що з практичної точки зору притягнути до відповідальності нерезидента буде досить складно.

Звертаємо увагу, що адміністративна відповідальність директора юридичної особи за неподання/ невчасне подання інформації про КБВ/ структури власності в розмірі від 1000 до 3000 неоподаткованих мінімумів доходів громадян (від 17000 грн до 51000 грн) залишається.

Відповідно до нового закону в період воєнного стану та протягом 3 місяців із дати його припинення або скасування вимогу щодо розкриття структури власності та подання відомостей про КБВ не застосовують. Також до юридичних осіб не застосовують адміністративну відповідальність за неподання чи несвоєчасне подання документів. Водночас юридичні особи, які бажають здійснити оновлення відомостей про КБВ, мають право зробити це на власний розсуд. З нашої практики юридичні особи використовують цей час для того, щоб зібрати документи, необхідні для подання, незважаючи на дедлайни, адже для компаній, які входять до великих груп і мають розгалужену організаційну структуру, трьох місяців недостатньо, аби підготувати весь пакет документів, відправити в Україну, перекласти і засвідчити переклади.

На жаль, так і залишилося неврегульованим питання розкриття інформації про КБВ юридичних осіб, у структурі власності яких є публічні іноземні компанії, акції яких торгуються на світових біржах. На практиці часто трапляються випадки, коли акції знаходяться у вільному обігу, кількість акціонерів може налічувати десятки тисяч, ця кількість постійно змінюється, і компанія може не мати інформації про всіх своїх акціонерів. Європейським законодавством передбачено виняток для компаній, акції яких розміщені на фондовій біржі та на які поширюються вимоги щодо розкриття інформації відповідно до Директиви ЄС "Про гармонізацію вимог щодо прозорості відносно інформації про емітентів, цінні папери яких допущені до торгів на регульованому ринку" [EU Transparency Directive] або подібних вимог щодо розкриття інформації за межами ринку Європейського Союзу. Такі публічні компанії не зобов'язані реєструвати їхніх КБВ.

Не вирішеним із практичної точки зору також є питання про те, які документи слід подавати для підтвердження того, що компанія не має КБВ, та в якому обсязі потрібно розкривати інформацію щодо акціонерів публічних компаній. З огляду на нашу практику більшість реєстраторів вимагають подання інформації щодо осіб, які володіють 25 % і більше у статутному капіталі товариства або опосередковано здійснюють вирішальний вплив на діяльність товариства незалежно від формального володіння, у формі довідки публічної компанії, підписаної її уповноваженим представником. Водночас деякі реєстратори приймають відповідні довідки, надані українськими компаніями. Ми вважаємо, надання роз'яснень щодо форми і змісту відповідних документів сприятиме уніфікації підходів державних реєстраторів.

Звертаємо увагу також на те, що відповідно до останніх змін публічні компанії (а саме акціонерні товариства, акції яких допущені до торгів на фондових біржах, на які поширюються вимоги щодо розкриття інформації про КБВ, рівнозначні тим, що були прийняті Європейським Союзом і які включені до переліку іноземних фондових бірж Кабінету Міністрів України) включені до переліку юридичних осіб, на які не поширюється обов'язок щодо розкриття інформації про КБВ. Водночас вказане вище виключення стосується лише українських юридичних осіб. Зараз не зрозуміло, чи поширюватиметься воно на іноземні публічні компанії, які прямо або опосередковано володіють українськими юридичними компаніями. Сподіваємося, що з прийняттям підзаконних актів з'явиться більше чіткості у цьому питанні.

© ТОВ "ІАЦ "ЛІГА", ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2022

У разі цитування або іншого використання матеріалів, розміщених у цьому продукті ЛІГА:ЗАКОН, посилання на ЛІГА:ЗАКОН обов'язкове. Повне або часткове відтворення чи тиражування будь-яким способом цих матеріалів без письмового дозволу ТОВ "ЛІГА ЗАКОН" заборонено.

© ТОВ "Інформаційно-аналітичний центр "ЛІГА", 2022

© ТОВ "ЛІГА ЗАКОН", 2022